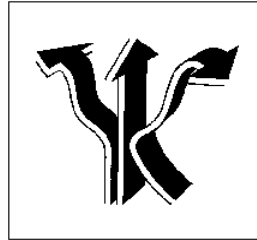

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»
(для бакалаврів)**

КИЇВ – 2019

Підготовлено доцентом кафедри соціології та соціальної роботи,
кандидатом педагогічних наук, доцентом *Н.В. Грабовенко*

Затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи
(протокол № 7 від 7.03.18)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних
відносин та соціальних наук (протокол №8 від 29.03.18)

Грабовенко Н.В. Навчальна програма дисципліни «Методи соціальної
роботи» (для бакалаврів). – К. : «Вид. дім «Персонал», 2019. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни «Методи соціальної роботи», теми рефератів, питання для
самоконтролю, а також список літератури.

© Н. В. Грабовенко, 2019

© Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2019

© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі розвитку суспільства соціальна робота розглядається як інтегрований, універсальний вид діяльності, спрямований на задоволення соціально гарантованих та особистісних інтересів і потреб людей, насамперед соціально незахищених верств населення.

Ефективність соціальної роботи багато в чому залежить від визначення закономірностей та специфіки розвитку конкретних умов життєдіяльності особи чи соціальної групи, від особливостей їхнього соціального досвіду. Без співпраці учасників соціального процесу, спільних дій індивіда, сім'ї, групи, яким надається соціальна допомога чи підтримка, неможливо покращити ті обставини, які послужили причиною застосування соціальних технологій, сучасних методів соціальної роботи.

Мета курсу – надання студентам необхідних знань з основних форм і методів соціальної роботи, застосування технологізації як способу оптимізації соціально орієнтованого результату для досягнення успіху соціальної роботи та забезпечення ефективності реалізації завдань соціального захисту населення.

Завдання курсу – навчити теоретичним основам застосування методів соціальної роботи, а саме: загальним методам соціальної роботи, міждисциплінарним методам у соціальній роботі; сформуванню навички визначення соціальних проблем особистості, розвинути вміння застосовувати на практиці конкретні методи соціальної роботи з різними категоріями населення.

У результаті вивчення дисципліни «Методи соціальної роботи» студент має знати:

- структуру і принципи побудови технології соціальної роботи;
- загальні методи соціальної роботи, що використовуються у соціальній профілактиці, соціальній реабілітації, соціальному обслуговуванні, піклуванні, патронажі тощо;
- спеціальні методи соціальної роботи з особами похилого віку, людьми з функціональними обмеженнями, дітьми з інвалідністю, дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, методи соціальної роботи із сім'єю;

вміти:

- на основі загальних і спеціальних методів планувати роботу з індивідуальним випадком користувача соціальних послуг, обирати відповідно до його проблем, потреб і ресурсів форми та прийоми організації соціальної роботи;
- досліджувати проблеми клієнта, формулювати гіпотези щодо їх причин, узгоджувати з клієнтом мету, завдання і зміст соціальної роботи;
- планувати роботу з певною соціальною проблемою і клієнтом, розробляти соціальний проект;

- уміти взаємодіяти з державними і громадськими установами, засобами масової комунікації з питань соціальної роботи.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
1	Загальна характеристика методів соціальної роботи
2	Класифікація методів соціальної роботи
3	Типова технологія соціальної роботи
4	Соціально-технологічна специфіка соціальної роботи
Змістовий модуль II. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
5	Соціологічні технології підтримки населення: зміст і сутність соціологічних методів у соціальній роботі
6	Соціально-педагогічні технології підтримки населення: зміст і сутність соціально-педагогічних методів у соціальній роботі
7	Медико-соціальні та психологічні методи та технології в соціальній роботі
Змістовий модуль III. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
8	Соціальна діагностика в соціальній роботі
9	Методи соціальної експертизи
10	Соціальне передбачення і соціальне проектування як технології соціальної роботи
Змістовий модуль IV. СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
11	Методи соціальної профілактики та адаптації. Методи соціальної реабілітації
12	Методи індивідуальної роботи з випадком
13	Соціальна опіка, піклування та соціальний супровід, як особливі технології індивідуальної соціальної роботи
Змістовий модуль V. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
14	Методи консультування у соціальній роботі
15	Кризово-орієнтовані технології соціальної роботи
Змістовий модуль VI. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ РІЗНОГО ТИПУ	
16	Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи із сім'єю
17	Методи соціальної роботи з алко/наркозалежними та з криміногенними сім'ями
18	Методи соціальної роботи з педагогічно неблагополучними та

	дезорганізованими сім'ями
19	Методи соціальної роботи з нетиповими сім'ями
20	Методи соціальної роботи з багатодітними сім'ями. Особливості технологізації соціальної роботи з прийомними сім'ями
Змістовий модуль VII. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	
21	Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками
22	Методи соціальної роботи з дітьми, які є ВІЛ-інфікованими або хворими на СНІД
23	Методи соціальної роботи з дітьми та підлітками, що мають девіантну поведінку (діти вулиці, неповнолітні, які мають проблеми із законом)
Змістовий модуль VIII. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДЦЮ ТА ЖІНКАМИ	
24	Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з молоддю
25	Методи створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді. Технологізація волонтерського руху
26	Методи соціальної роботи з жінками
Змістовий модуль IX. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ	
27	Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з людьми похилого віку
28	Методи соціальної роботи з різними категоріями людей похилого віку
Змістовий модуль X. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРОБЛЕМНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ	
29	Методи соціальної роботи з безробітними
30	Методи соціальної роботи з людьми з інвалідністю
Змістовий модуль XI. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ	
31	Методи соціальної роботи з ВІЛ/СНІД інфікованими
32	Методи соціальної роботи із суїцидальними клієнтами
Змістовий модуль XII. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З КРИЗОВИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ	
33	Методи соціальної роботи з алко/наркозалежними
34	Методи соціальної роботи з колишніми засудженими
Разом годин: 360	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальна характеристика методів соціальної роботи

Соціальні технології як суспільне явище. Сутність поняття соціальних технологій. Соціальні технології у соціальній роботі. Визначення технологій соціальної роботи. Основне завдання технологій соціальної роботи. Основні функції технологій соціальної роботи. Головні складові змісту технологізації соціальної роботи. Технологічні компоненти соціальної роботи.

Тема 2. Класифікація методів соціальної роботи

Класифікація соціальних технологій. Типи соціальних технологій. Основні види соціальних технологій. Кваліфікаційні ознаки соціальних технологій. Загальні технології соціальної роботи. Особливості застосування загальних технологій у соціальній роботі. Міждисциплінарні технології і методики соціальної роботи.

Тема 3 . Типова технологія соціальної роботи

Структурно-логічна схема технологій соціальної роботи. Типова технологія соціальної роботи як певний алгоритм діяльності. Основні складові типової технології. Основні етапи типової технології: підготовчий, етап безпосередньої реалізації методів втручання, підсумковий етап.

Тема 4. Соціально-технологічна специфіка соціальної роботи

Особливості організації соціальної роботи в Україні. Специфіка соціальних проблем. Зміст поняття „технологізація соціальної роботи”. Процес розроблення та провадження нових соціальних технологій: підходи, стадії, фактори впливу. Моделі практики соціальної роботи: технологічна специфіка і потенціал соціолого-орієнтованих, психолого-орієнтованих та комплексних моделей соціальної роботи.

*Основна література [2; 6; 8; 10];
додаткова література [2; 4; 11; 17; 23]*

Змістовий модуль II. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 5. Соціологічні технології підтримки населення: зміст і сутність методів у соціальній роботі

Організаційно-управлінські технології у соціальній роботі: технології групового рішення проблем у соціальному управлінні; технологія програмно-цільового проектування. Соціально-економічні методи соціальної роботи; технології економічної підтримки населення у сучасних умовах. Соціологічні технології в соціальній роботі. Бесіда та дискусія як методи соціальної роботи. Форми соціально-педагогічних технологій (клуби, асоціації, групи самопомоги і взаємодопомоги). Педагогічні технології адаптації (бізнес-інкубатори, школи лідерів, виборців).

Тема 6. Соціально-педагогічні технології підтримки населення: зміст і сутність соціально-педагогічних методів у соціальній роботі

Форми соціально-педагогічних технологій (клуби, асоціації, групи самопомоги і взаємодопомоги). Педагогічні технології адаптації (бізнес-інкубатори, школи лідерів тощо).

Тема 7. Медико-соціальні та психологічні методи та технології в соціальній роботі

Психологічні технології у соціальній роботі. Психоаналітичні й психодіагностичні моделі особистості як критерії вибору соціальних технологій. Технології орієнтовані на гуманістичні моделі особистості. Технології медико-соціальної роботи. Технології медико-соціальної роботи в наркології. Технології медико-соціальної роботи в онкології. Технології медико-соціальної роботи у плануванні сім'ї.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [2; 6; 9, 23]*

Змістовий модуль III.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 8. Соціальна діагностика в соціальній роботі

Поняття „діагностика”. Сутність і види соціальної діагностики. Загальні проблеми і принципи соціальної діагностики: принцип об'єктивності, принцип верифікації соціальної інформації, принцип системності, принцип клієнтоцентризму. Методи, структура і функції соціально-діагностичної діяльності. Рівні соціальної діагностики у сфері соціальної роботи: національний, регіональний (територіальний), індивідуальний (локальний). Методологічні підходи до соціальної діагностики: пошук спільного, пошук унікального, діагностика по еталону. Технологічний процес діагностики в

соціальной роботі: етапи та особливості. Сфера застосування технології в практиці соціальной роботи

Тема 9. Методи соціальной експертизи

Поняття соціальной експертизи. Функції соціальной експертизи: діагностична, інформаційно-контрольна, прогностична, проектувальна. Специфіка соціальной експертизи і межі її застосування. Мета соціальной експертизи. Суб'єкти соціальной експертизи. Порядок замовлення соціальной експертизи. Методика добору експертів. Основні форми і методи проведення соціальной експертизи і вироблення експертних оцінок. Організаційні моделі соціальной експертизи: „рецензія”, „моніторинг”, „проект” та ін.: сутність, критерії, етапи, позитивні моменти та недоліки. Підготовка експертного висновку (експертного спостереження, проектної розробки). Ефективність соціальной експертизи: умови, оцінка. Сфера застосування технології у практиці соціальной роботи

Тема 10. Соціальной передбачення і соціальной проектування як технології соціальной роботи

Технологія соціальной прогнозування: поняття, зміст, основні аспекти, мета. Соціальной прогнозування як різновид діагностичних технологій. Інформаційний аспект у технологіях соціальной прогнозування. Класифікація соціальных прогнозів: соціально-економічні, соціологічні, прогнозування соціально-психологічних процесів, прогнозування у галузі законодавства тощо. Функції соціальной прогнозування: пізнавальна, моделююча, оціночна, попереджуюча, випереджаюча. Етапи процесу соціальной прогнозування: підготовка проекту прогнозу, побудова прогнозу, уточнення і перевірка прогнозу. Моделювання соціальных відносин і структур. Соціальной проектування як соціальной технологія та його особливості. Класифікація соціальных проектів. Основні принципи соціальной проектування. Етапи соціальной проектування. Стратегії проектної діяльності. Методи і методики соціальной проектування. Сфера застосування технології в практиці соціальной роботи

Змістовий модуль IV.

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 11. Методи соціальной профілактики та адаптації. Методи соціальной реабілітації

Сутність соціальной профілактики. Принципи соціальной профілактики. Об'єкти соціальной профілактики. Рівні соціальной профілактики: загальносоціальной, спеціальной та індивідуальной. Методи соціальной профілактики (метод формування перспективи, метод

позитивного прикладу, вправи). Адаптація як технологія соціальної роботи і її призначення. Технології соціальної адаптації. Стадії, форми, стратегії соціальної адаптації. Соціальна реабілітація і її принципи. Типи соціальної реабілітації (психологічна, педагогічна, медична, економічна, професійна, побутова). Рівні і методи соціальної реабілітації. Сфера застосування технології в практиці соціальної роботи.

Тема 12. Методи індивідуальної роботи з випадком. Соціальна опіка, піклування та соціальний супровід, як особливі технології індивідуальної соціальної роботи

Загальні принципи і підходи до індивідуальної роботи з випадком. Модель «ведення випадку». Мета роботи з випадком. Моделі ведення випадку - адміністративна та інтенсивного догляду. Основні структурні компоненти ведення випадку: первинне оцінювання, встановлення цілей втручання, складання плану догляду, власне втручання, моніторинг, кінцеве оцінювання. Планування підтримуючих стратегій. Контракт як складова частина індивідуальної соціальної роботи. Сутність технології соціальної опіки і піклування.

Тема 13. Соціальна опіка, піклування та соціальний супровід, як особливі технології індивідуальної соціальної роботи

Суб'єкти соціальної опіки і піклування. Соціальний супровід як технологія індивідуальної соціальної роботи з випадком. Основні завдання соціального супроводу. Методи і форми соціального супроводу.

Специфіка консультування у соціальному супроводі. Види консультування. Представництво інтересів клієнта і направлення до інших служб як стратегія втручання соціального супроводу. Ретроспективний аналіз представництва як послуги в соціальній роботі. Типи представництва: професійне, громадське, самопредставництво, юридичне, представництво рівних, колективне. Посередництво як різновид представництва. Сфера застосування технології в практиці соціальної роботи.

*Основна література [2; 6; 8; 10];
додаткова література [2; 4; 11; 17; 23]*

Змістовий модуль V. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 14. Методи консультування у соціальній роботі

Визначення поняття консультування. Проблеми консультування у соціальній роботі. Основи консультування. Специфічні риси консультування.

Теоретичні підходи до консультування. Структура консультативного процесу. Загальна модель консультування. Типи й види консультування у соціальній роботі. Телефонне консультування як різновид. Сфера застосування технології в практиці соціальної роботи/

Тема 15. Кризово-орієнтовані технології соціальної роботи

Розуміння кризи в практиці соціальної роботи. Теоретичні моделі кризово-орієнтованої індивідуальної роботи (4-шагова модель кризової інтервенції по Рейду й Епштейну; 6-шагова модель кризової інтервенції за Джеймсом і Джіліландом; 7-етапна модель кризової інтервенції за Робертом; модель А-В-С за Кейном; модель тріадної оцінки за Майєром). Завдання–орієнтована індивідуальна соціальна робота. Розширена схема технології індивідуальної роботи у кризовій ситуації клієнта.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [1; 6; 8; 9; 12; 21]*

Змістовий модуль VI.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ІЗ СІМ'ЯМИ РІЗНОГО ТИПУ

Тема 16. Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи із сім'єю

Підходи до феномену сім'ї у теорії й практиці соціальної роботи. Соціально-організаційні технології соціальної роботи із сім'єю. Діагностичний інструментарій. Структуроване опитування. Соціальний паспорт сім'ї. Соціальна підтримка. Макротехнології соціальної підтримки сім'ї. Мезотехнології соціальної підтримки сім'ї. Мікротехнології соціальної підтримки сім'ї. Соціально-терапевтичні технології соціальної роботи із сім'єю. Сімейна терапія В. Сатира. Структурна сімейна терапія С. Мінухіна. Системна терапія М. Боуена.

Тема 17. Методи соціальної роботи з алко/наркозалежними та з криміногенними сім'ями

Діагностика проблем та технології соціальної роботи в алкозалежних сім'ях. Діагностика проблем та технології соціальної роботи в наркозалежних сім'ях. Види технологій соціальної роботи із сім'ями алко/наркозалежних: соціальна діагностика, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальна корекція, соціальна терапія. Технології соціальної роботи з алко/наркозалежними особами: первинна профілактика (консультування), освітня профілактика, програми формування життєвих навичок (у тому числі і тренінг соціально-психологічних навичок учителів), навчання здоровому способу життя, програми функціональних еквівалентів, сімейна профілактика наркотизму, програми зниження шкоди і зменшення ризику та ін. Специфіка

соціальної роботи груп анонімних алкоголіків, колишніх наркоманів. Особливості застосування технологій соціальної роботи (соціальна діагностика, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальна корекція, соціальна терапія) у криміногенних сім'ях. Технологічні проблеми ресоціалізації в криміногенних сім'ях.

Тема 18. Методи соціальної роботи з педагогічно неблагополучними та дезорганізованими сім'ями

Особливості діагностики проблем і технології соціальної роботи з педагогічно неблагополучними сім'ями. Особливості діагностики проблем та технології соціальної роботи з дезорганізованими сім'ями. Проблема насилля у сім'ї. Адвокація, як технологія захисту прав жінки, що потерпає від насилля. Телефони довіри, соціально-медичні курси для молодих жінок. клуби молодих батьків. Туристичні клуби. Індивідуальне консультування. Соціальна корекція й соціальна терапія. Тренінги і семінари з педагогічних питань. Педагогічні бліц-турніри. Використання у соціальній роботі культурно-масових розважальних заходів. Особливості застосування соціально-організаційних та соціально-терапевтичних технологій соціальної роботи з педагогічно неблагополучними та дезорганізованими сім'ями.

Тема 19. Методи соціальної роботи з нетиповими сім'ями

Неповні сім'ї та діагностика їх проблем (фінансові, проблема «однобокого» виховання дитини, часта захворюваність дітей і проблема з лікарняними тощо). Технології соціальної роботи з неповною сім'єю (соціальне забезпечення, соціальне страхування, соціальна опіка і піклування). Сім'ї з позашлюбною дитиною та діагностика їх проблем. Технології соціальної роботи із сім'ями, де є позашлюбна дитина. Особливості застосування соціально-організаційних та соціально-терапевтичних технологій соціальної роботи із сім'ями, де є позашлюбна дитина.

Сім'ї безробітних та діагностика їх проблем. Технології соціальної роботи із сім'ями безробітних (соціальне забезпечення, соціальне страхування, соціальна опіка і піклування). Сім'ї інвалідів та діагностика їх проблем. Складні життєві обставини сімей інвалідів. Особливості застосування соціально-організаційних та соціально-терапевтичних технологій соціальної роботи із сім'ями інвалідів. Технології допомоги сім'ї, яка виховує дитину інваліда.

Тема 20. Методи соціальної роботи з багатодітними сім'ями. Методи соціальної роботи з прийомними сім'ями

Багатодітні сім'ї та діагностика їх проблем. Особливості застосування соціально-організаційних та соціально-терапевтичних технологій соціальної

роботи з багатодітними сім'ями. Прийомна сім'я та діагностика її проблем. Технології соціальної роботи з прийомними сім'ями. Соціальний супровід прийомної сім'ї. Соціально-педагогічні моделі роботи з прийомною сім'єю. Кризово-інтервентна модель роботи із сім'єю. Проблемно-орієнтована модель роботи із сім'єю. Напрями технологізації соціальної роботи з прийомною сім'єю (освітнім, психологічним, посередницьким).

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [2; 6; 9; 23]*

Змістовий модуль VII. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Тема 21. Теоретичні підходи до технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками

Напрями технологізації соціальної роботи з дітьми та підлітками. Складні життєві обставини та надання державної підтримки дітям і підліткам. Проблема дитячого насилля у сім'ї. Адвокація, як технологія захисту прав дитини, що потерпає від насилля у сім'ї. Індивідуальні технології соціальної роботи з дітьми та підлітками (терапевтична допомога, консультативна робота, робота з профілактичної та соціальної реабілітації). Моделі індивідуальної терапевтичної роботи з неповнолітніми: клієнто-центрована дитяча терапія, психодинамічна терапія з дитиною, когнітивно-поведінкова терапія з дитиною. Технології групової соціальної роботи з дітьми та підлітками. Принципи організації групової роботи з дітьми та підлітками. Технологізація соціальної роботи з батьками.

Тема 22. Методи соціальної роботи з дітьми, які є ВІЛ-інфікованими або хворими на СНІД

Психологічні особливості ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД дітей та підлітків. Діагностика проблем ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД дітей та підлітків. Діагностика проблем життєдіяльності сім'ї, яка виховує ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД дітей та підлітків. Технології допомоги сім'ї, яка виховує ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД дітей та підлітків. Основні технології соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими неповнолітніми. Особливості технологізації соціальної роботи з найближчим оточенням ВІЛ-інфікованих або хворих на СНІД дітей та підлітків.

Тема 23. Методи соціальної роботи з дітьми та підлітками, що мають девіантну поведінку (діти вулиці, неповнолітні, які мають проблеми із законом)

«Діти вулиці» та діагностика проблем безпритульних дітей та підлітків. Напрями технологізації соціальної роботи з «дітьми вулиці». Технології соціального розвитку та соціальної роботи з «дітьми вулиць». Зарубіжний досвід соціального розвитку дітей вулиць.

Діагностика проблем неповнолітніх, що перебувають у місцях позбавлення волі. Напрями технологізації соціальної роботи з неповнолітніми, які мають проблеми із законом. Технології соціально-реабілітаційної роботи з батьками неповнолітніх, які мають проблеми з законом. Технології соціально-реабілітаційної та профілактичної роботи безпосередньо в місцях позбавлення волі. Ресоціалізація та соціальна адаптація з подальшою інтеграцією в суспільство неповнолітніх, які порушили закон. Технологічний алгоритм соціально-реабілітаційної роботи з неповнолітніми, які порушили закон.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [1; 6; 8; 9; 12; 21]*

Змістовий модуль 8.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ ТА ЖІНКАМИ

Тема 24. Методи соціальної роботи з молоддю

Феноменологія молодіжного середовища у контексті напрямів технологізації соціальної роботи. Типологія установ соціального обслуговування молоді. Моделі соціальної роботи з молоддю (інтегративна, дефіцитна). Технології індивідуальної соціальної роботи з молоддю (соціальне забезпечення, опіка, матеріальна допомога, консультування, соціальна терапія, психосоціальна реабілітація). Технології групової соціальної роботи з молоддю. Технології мобільної роботи з молоддю. Профілактичні технології формування здорового способу життя у молодіжному середовищі.

Тема 25. Методи створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді. Технологізація волонтерського руху

Технологічні особливості створення та функціонування студентських соціальних служб для молоді в Україні. Досвід створення і функціонування студентських соціальних служб для молоді. Зарубіжний досвід технологізації волонтерського руху. Особливості волонтерського руху в Україні. Технологія корпоративного волонтерства. Моделі корпоративного волонтерства: «партнерська модель»; «унікальна корпоративна модель»; «індивідуальна добровольча діяльність».

Тема 26. Методи соціальної роботи з жінками

Напрями технологізації соціальної роботи з жінками (працевлаштування, сімейне і сексуальне насилля, охорона материнського та дитячого здоров'я). Технології порятунку життя і здоров'я жінок (притулки-

стаціонари, кризові центри, притулки з комплексом соціальних послуг, адресна соціальна допомога, терапевтичні групи), технології підтримання соціального функціонування (соціально-психологічна, соціально-економічна, медична реабілітація), технології соціального розвитку.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [2; 4; 7; 9; 25]*

Змістовий модуль ІХ. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Тема 27. Методи соціальної роботи з людьми похилого віку

Феноменологія людини похилого віку як клієнта. Діагностика соціально-психологічних проблем людей похилого віку. Напрями технологізації соціальної роботи з людьми похилого віку. Соціальне забезпечення. Пенсійне забезпечення. Адресна соціальна допомога. Соціальний захист людей похилого віку. Американська модель соціального захисту людей похилого віку (програма «Медікар», програма додаткових доходів, фостреровська програма для людей похилого віку, програма центрів для людей похилого віку, програми спеціальних автобусних екскурсій, програма податкових майнових пільг для пенсіонерів, медсестринська програма догляду за похилими людьми, волонтерська програма догляду за людьми похилого віку, телефони довіри для престарілих). Селекція, оптимізація, компенсація як технологічні стратегії роботи з людьми похилого віку. Технології соціально-консультативної роботи. Соціально-психологічна допомога.

Тема 28. Методи соціальної роботи з різними категоріями людей похилого віку

Технології соціальної роботи з людиною похилого віку, яка проживає в сім'ї. Діагностика проблеми одиноких людей похилого віку. Громадська опіка і соціальне обслуговування одиноких людей похилого віку. Діагностика проблем бездомних людей похилого віку та шляхи її подолання. Технології соціальної роботи у закладах соціального захисту.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [2; 4; 6; 9; 13; 16; 17; 23]*

Змістовий модуль Х. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРОБЛЕМНИМИ КАТЕГОРІЯМИ

Тема 29. Методи соціальної роботи з безробітними

Центри зайнятості в системі соціального захисту безробітних. Діагностика соціально-психологічних проблем безробітних. Напрями

технологізації соціальної роботи з безробітними. Соціальне забезпечення. Технології соціально-консультативної роботи з безробітними. Соціально-психологічна допомога безробітним. Єдина технологія обслуговування незайнятого населення.

Тема 30. Методи соціальної роботи з людьми з інвалідністю

Технології соціальної роботи з людиною з інвалідністю, яка проживає в сім'ї. Діагностика проблеми людей з інвалідністю. Громадська опіка і соціальне обслуговування людей з інвалідністю. Діагностика проблем людей з інвалідністю та шляхи її подолання. Технології соціальної роботи у закладах соціального захисту.

Змістовий модуль IX.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ

Тема 31. Методи соціальної роботи з ВІЛ/СНІД інфікованими

Діагностика соціально-психологічних проблем ВІЛ/СНІД інфікованих. Напрями технологізації соціальної роботи з ВІЛ/СНІД інфікованими. Соціальний захист ВІЛ/СНІД інфікованих. Технології соціально-консультативної роботи з ВІЛ/СНІД інфікованими. Соціально-психологічна допомога ВІЛ/СНІД інфікованим.

Тема 32. Методи соціальної роботи із суїцидальними клієнтами

Технології соціальної роботи із суїцидальними клієнтами. Діагностика проблеми суїциду. Кризові центри для суїцидальних клієнтів.

*Основна література [5; 8; 10; 12];
додаткова література [2; 4; 7; 9; 25]*

Змістовий модуль XII.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З КРИЗОВИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ

Тема 33. Методи соціальної роботи з алко/наркозалежними

Наркологічні центри. Технології соціальної роботи з алко/наркозалежними.

Тема 34. Методи соціальної роботи з колишніми засудженими

Ресоціалізація та адаптація колишніх засуджених. Технології соціальної роботи з особами, що знаходяться у місцях позбавлення волі. Технології соціальної роботи з особами, що звільняються з місць позбавлення волі.

Основна література [3; 5; 8; 10; 11; 12];
додаткова література [2; 4; 6; 7; 9; 11; 15; 25]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Особливості соціальної роботи з прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу.
2. Соціальна робота з дітьми вулиці.
3. Соціальна робота з неповнолітніми які мають проблеми із законом.
4. Сучасні аспекти здійснення соціальної роботи з дітьми-інвалідами.
5. Особливості соціальної роботи з дітьми, які є ВІЛ-інфікованими або хворими на СНІД.
6. Соціальна робота з дітьми, батьки яких працюють за кордоном.
7. Соціальні сироти, як феномен сучасного суспільства.
8. Гендерні аспекти соціальної роботи, як рівні можливості для жінок та чоловіків.
9. Соціальне становище та психофізичні особливості людей старшого і похилого віку.
10. Проблема бездомності людей похилого віку та шляхи її подолання
11. Особливості соціальної роботи у сільській місцевості.
12. Інтеграція елементів соціальної роботи в організацію дозвілля дітей та молоді, як метод виявлення та подолання соціальних проблем окремих груп дітей та молоді.
13. Залучення молоді до вирішення власних проблем: молодіжна участь та волонтерська діяльність.
14. Взаємодія із сільською громадою з метою вирішення соціальних проблем окремих прошарків населення: школою, медичними закладами, закладами культури, керівниками підприємств.
15. Співробітництво з органами місцевого самоврядування та державними органами, що опікуються проблемами дітей та молоді. Впровадження молодіжних програм у сільській громаді.
16. Вивчення і розповсюдження досвіду, як сучасна концепція розвитку соціальної сфери, та розвиток науково-пошукового мислення носія досвіду.
17. Вітчизняний передовий досвід соціальної роботи.
18. Досвід Італії, Португалії, Іспанії, Греції, Ірландії, Данії тощо.
19. Досвід Великобританії у запровадженні системи фостерної опіки дітей, які позбавлені батьківського піклування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Капська А. Й. Соціальна робота: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. л-ри,

2005. – 328 с.
2. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: навч.-метод. посіб. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.
 3. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проєктів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірева та ін. – К. Держ. центр соц. служб для молоді, Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. – 124 с.
 4. Социальная работа / [под общ. ред. В. И. Курбатова]. – Ростов н/Д: Феникс, 1999. - 576 с. - Серия “Учебники, учебные пособие”.
 5. Соціальна робота: технологічний аспект / [за ред. проф. А. Й. Капської]. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364 с.
 6. Социальная работа: учеб. пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2003.—480 с.
 7. Соціальна робота в Україні: теорія та практика / [за заг. ред. А. Я. Ходорчук]. – К.: ДЦССМ, 2002. – 177 с.
 8. Соціальна робота: технологічний аспект: навч. посіб. / [за ред. проф. А. Й. Капської]. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 352 с.
 9. Соціальна робота: актуальні питання теорії та практики: навч.-метод. посіб. / А. Й. Капська (кер. авт. кол.), О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола та ін. – К.: Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді, 2005.
 10. Технологии социальной работы: учебник [под общ. ред. проф. Е. И. Холостовой]. – М.: ИНФРА - М.: 2001. – 400 с. - Серия “Высшее образование”.
 11. Технології соціально-педагогічної роботи: навч. посіб. / [за заг. ред. проф.Капської А.Й.]. - К.: 2000. - 372 с.

Додаткова

12. Авельцева Т. П., Голишкіна Т. В., Вакуленко О. В., Янчук О. Б. Курс інформаційно-консультативної та психокорекційної роботи із засудженими, які готуються до звільнення з виховних колоній: Практичний посібник для використання у роботі центрів соціально-психологічної реабілітації засуджених виховних колоній / [під заг. ред. Скокова С. І., Янчука О. Б.]. - К., 2003. – 200 с.
13. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / [А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола]; заг. ред. І. Звереві та Г. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2001. – 129 с.
14. Безпалько О.В., Едель С.В. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей. – К., 2001.
15. Бочарова В. Г. Социальная работа знакомство с профессией. – М., 1994.
16. Вкуленко О.В. Наукова оцінка соціальних проєктів/ Наука і сучасність: Зб. наук. пр. НПУ. – К.:Логос, 2000. – Вип. 1; Ч. 2. – С. 10-15.
17. Василькова Ю.В. Методика и опыт работы социального педагога. ,М.: Изд. центр “Академия”, 2001. – 160 с.
18. Волонтерський рух в Україні: Тенденції розвитку / Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М. – К.: Академпрес, 1999.
19. Громадська думка: дослідження, аналіз, висновки. – К.: ДЦССМ, 2003. – 164 с.
20. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: Сучасний стан і перспективи розвитку / [кер. авт. кол: Толстоухова С.В.]. – К., 1999.
21. Кадровое обеспечение социальных служб: подготовка и переподготовка / Отв. ред. Е. И. Холостова. – М., 1994.
22. Лукашевич М.П. Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 136 с.
23. Навчальна програма “Соціальна робота з неповнолітніми та молоддю, які повернулися з місць позбавлення волі” – К.: ДЦССМ, 2003. – 57 с.
24. Никитин В. А. Начала социальной педагогики: учеб. пособие. – М.: Флинта: Москов. психол.-соц. ин-т, 1998.
25. Овчарова Р.В. Книга социального педагога. – М.: ТЦ “Сфера”, 2001. – 480 с.
26. Павленок П. Д. Теория, история и методика социальной работы: учеб. пособие. – М.: Изд.-торг. корпорация «Дашков и К», 2004.– 428 с.
27. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка: навч. посіб. – К.: Кондор, 2005. – 560 с. Российская энциклопедия социальной работы / [под ред. А. М. Панова, Е. И. Холостовой]. – М., 1997.
28. Социальная работа: теория и практика: учебн. пособие / [отв. ред. д. к. н., проф. Е. И. Холостова, д. п. н., проф. А. С. Сорвика]. – М.: ИНФРА – М.: 2001. – 427с. – Серия “Высшее образование”/
29. Соціальна робота з людьми з особливими потребами / [упоряд: О. В. Безпалько та ін. / під заг. ред. І. Д. Звереві]. – К.: Наук. світ. 2002. – 55 с.
30. Справочное пособие по социальной работе / [ред. А.М.Панов, Е.И. Холостова]. – М.: Юристь, 1997.

31. Соціальна робота з неповнолітніми, які перебувають у місцях позбавлення волі / [за ред. Синьова В.М.]. – К., 2003. – 222 с.
32. Тетерский С. В. Введение в социальную работу: учеб. пособие. – М.: Акад. проект, 2000. – 496 с.
33. Технология социальной работы: учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. / [под ред. И.Г. Зайнышева]. – М.: Гуманит. изд. центр. ВЛАДОС, 2000. – 240с.
34. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / [за ред. проф. А. Й. Капської]. – К., 2001. – 140 с.
35. Формування здорового способу життя: навч. посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації державних службовців / [Кер. авт. кол. О.Яременко; О.Вакуленко, Л.Жаліло, Н.Комарова та ін.]. – К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2000. – С. 126-168.
36. Фурдей С. Г. Понятие социальной технологии // Социальная работа / [под общей ред. проф. В. И. Курбатова]. – Ростов н/Д: “Феникс”, 1999.
37. Шакурова М. В. Методика и технология работы социального педагога: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. завед. – М.: Изд. центр “Академия”, 2002. – 272 с.
38. Шептенко П.А., Воронина Р.А. Методика и технология работы социального педагога: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. завед. / [под ред. В. А. Слостенина]. – М.: Изд. центр “Академия”, 2001. – 208 с.